

LES ARTS I LES LLETRES

LLIBRES NOUS per R. PLA I CORAL

CAMINS DE FRANÇA per Joan Puig i Ferrer. — Edicions Proa. Barcelona

Quan heu acabat de llegir aquesta darrera obra de Puig i Ferrer, us pren la sensació de què les lletres catalanes, per virtut d'aquest llibre, han esdevingut una cosa més seriosa i madura, de més categoria, en el món universal de les lletres.

En el moviment literari de casa nostra, on les obres de gran densitat dissortadament no hi abunden pas, l'aparició dels *Camins de França*, hi ha d'ésser senyalada com una fita de pedra blanca.

Havem parlat de la densitat d'aquest llibre com una alta valor seva, i temem de no ésser justament compresos. Havem escrit aquest mot no per referir-nos a les vuit centes pàgines de l'obra, sinó pel què contenen d'interès i passió, de nervi i vida, mai decaiguts en tot el curs de l'obra.

Però, aquest interès extraordinari dels *Camins de França*, interès que us corprèn i se us emporta, no és nou en Puig i Ferrer. El trobeu en *Servitud* en *El Cercle Màgic*, en *Vida Interior d'un Escriptor*, en tot el què surt de la ploma d'aquest novel·lista. I és que en les obres de Puig i Ferrer no hi ha solament la narració freda, la trama despullada dels fets de la novel·la, sinó que s'hi aboca tot ell, cos i esperit, emocions i sentiments, en una autòpsia descarnada de tot el què constitueix el més bell i el més absurd de l'existència humana.

En l'obra de Puig i Ferrer, rescentment publicada, és el mateix autor que es despulla davant vostre i sense pudor, mostrant-vos tot el més recòndit, el que tot-hom tindria més amagat dels propis sentiments i accions, de la pròpia ànima. Per la índole dels fets que es revelen en l'obra, delicadíssims alguns d'ells, algú el podria acusar de falta de pudícia i, per tant, d'excés de cinisme. Però això, aquesta sinceritat descarnada de l'autor envers si mateix, lluny de desmerèixer l'obra n'és la seva qualitat més important i, podríem dir, en absència de la qual no hauria pogut haver estat escrita, sense minvar-ne la seva valor com a obra literària i com a document humà.

Pel fet de què alguns fragments dels *Camins de França* ja foren publicats en la «primera època de la «Revista de Catalunya», l'anunci de llur aparició definitiva en un fort volum, el considerarem com un important esdeveniment de les nostres lletres. Recordàvem, encara, la seva lectura passionant, sobretot el capítol — ell tot sol ja acreditaria per sempre un autor, — on ens descriu l'ambient de l'escola del seu poble i ens fa el retrat moral i físic del seu mestre, l'ex-seminarista ignorant i viciós. De gemmes com aquestes, ara n'havem pogut llegir tot un enfilall en aquest bell i substanciós volum de les Edicions Proa. Recordem, per exemple, la descripció del professor de francès, una petita obra mestre, i la figura de Josep el rodamón, tan acabada i viva, una d'aquelles figures que us requen deixar i la humanitat de les quals ja no oblidareu mai més.

La mica de dol que us causa l'haver acabat el llibre — sensació que teniu en totes les grans obres — resta només alleugerit per l'anunci que en ell us hi fa l'autor de la possibilitat de que aquests *Camins de França* tinguin una segona i darrera part, promesa que no cal dir voldríem veure ben aviat complida.

En la seva obra, Puig i Ferrer ens parla de les seves ànsies i somnis de joventut, una bona part dels quals eren encaminats a esdevenir, un dia, un gran escriptor. Les ànsies juvenícoles de Puig i Ferrer ja fa temps que les ha pogut veure abastament complides. Si el mèrit de les obres abans publicades no fos encara prou, aquests *Camins de França* el consagrarien definitivament com a l'escriptor més passionant i humà en la república de les nostres lletres.

REPÚBLICA I AUTONOMIA per J. M. Mir Mas de Xexàs. — Impremta Aubert. Olot

En gairebé totes les manifestacions culturals que s'han esdevingut a Olot en aquests darrers temps, el nom de Josep M.ª Mir Mas de Xexàs no ha pogut mancar-hi, éssent en una gran part d'elles, el seu protagonista.

Pintor, caricaturista i conreuador de les belles lletres, no passa any que l'amic Mir no ens dongui una nova penyora de la seva activitat i de la seva intel·ligència.

Si resseguíssim una a una totes les publicacions que han vist la llum a Olot per l'espai d'aquests dotze anys darrers, veuríem en la immensa majoria d'elles el nom d'En Mir, quan no han estat expressament per ell fundades. D'entre totes, ressalta per la seva importància i pel precedent que significa per la nostra ciutat, la *Revista d'Olot*, d'inoblidable memòria, i de la qual ens cap el goig d'haver-ne estat, amb l'amic Mir, un dels seus co-fundadors.

Ara, l'activitat inestroncable del nostre amic i col·laborador, s'ha manifestat amb el llibre *República i Autonomia*, la més madura de les seves obres fins ara escrites.

Entusiasta de tots els postulats més dignes de l'existència humana, enamorat de tot el que significa llibertat i democràcia, aimant de tot el que representa una nova conquesta de la nostra cultura i, per tant, del catalanisme, ha volgut venar en aquest llibre les seves impressions bo i fent una mica d'història i deixant, ça i enllà, una teoria al voltant d'un fet o d'una idea.

Llibre especialment dedicat a les joventuts — com fa notar el seu prologuista, el culte escriptor Carles Rahola, de Gi-

rona — pot servir en molt a les nostres joves generacions per a trobar-hi en ell la valentia, la sinceritat i la noblesa que han d'animar sempre les conviccions fermament sentides.

No cal dir com felicitem l'amic i company per la seva nova creació i com fem vots perquè segueixi produint altres obres que el col·locaran, no en tenim dubte, en un lloc remarcable en el rengle de les nostres novel·les i estudioses promocions.

Exposicions a la Sala Vayreda

Joaquim Farjas

per
J. M. MIR MAS DE XEXÀS

Parlarem amb tota sinceritat sobre aquesta exhibició pictòrica de l'incansable conreuador de les arts, En Joaquim Farjas. Ens apartarem tot d'una dels comentaris, els més heterogenis i els més divergents que han suggerit al públic «amateur» les obres del conegut dibuixant objectivista i ens limitarem a fer un anàlisi pur i conscient de les qualitats i dels desviaments perillosos de les pintures exposades adés a la nostra Sala d'art. No hi ha lloc a dubte, que el pintor posseeix aptituds ben remarcables i que mantes vegades aconsegueix tonalitats fresques i brillants que exornen a les teles que pinta. Per exemple, aquells «daurats» dels interiors de l'església de les Fonts, són d'una tècnica, enc que acadèmica, apreciable. Alguns interiors arrabassen l'encís del més pur pairalisme clàssic de les masies catalanes i contenen valors colorístics ben afinats.

Però també devem ésser francs: el minuciós detallisme, que sovinteja en l'estructuració i delineació dels objectes pintats per En J. Farjas, desvia a voltes l'autor cap horitzons no massa plàstics artísticament, encara que el cromatisme, que assoleixen algunes de les seves composicions, enlluerni a més d'una dotzena dels seus admiradors.

Que consti, doncs, que Joaquim Farjas té coses bones dibuixant i pintant ultra els perills acadèmics que conté la seva paleta curulla d'entusiasmes ben arrelats.

S'ha posat a la venda el llibre de J. M. Mir Mas de Xexàs

REPÚBLICA I AUTONOMIA

amb un pròleg d'En Carles Rahola

Preu: 2'50 Ptes. (Edició popular)